

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Prešernova ulica 54
Uredništvo „Domovine“, Knafljeva ulica 5/II., telefon 72

Izhaja vsak četrtek

Kazenska tarifa: četrtletno 7-80 Din, polletno 13 Din, celoletno 20 Din; za tuzemstvo: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 45 Din. — Račun poštno hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Vlada se vedno bolj maje

Popoln polom od vlade sklicane gospodarske konference v Zagrebu — Resolucija prečanskih gospodarskih krogov proti vladi — Nad 15.000 ljudi na splitskem shodu KDK — Srbski kmetje v Šumadiji protestirajo proti vladni brezbriznosti — Nujno nam potrebno posojilo bodo dali Angleži le, če bo vladala pri nas enakopravnost — Del uvidevnejših radikalov odločno proti sedanjemu nazadnjaški vladi

Vlada nazadnjaštva, brezbriznosti za ljudske potrebe in nadvladja nad prečanstvom se počasi bliža svojemu zasluženemu polomu. Dasi so v tej vladi tudi zastopniki prečanstva, klerikalci in bosanski muslimani, je vendar politika vlade izrazito srbijanska in zasleduje le srbijanske koristi. Finančni zakon in državni proračun za leto 1928./1929. pokazujeta, da vladni gospodje znajo izvleči iz prečanstva denar, sicer pa prečanstvo v vsem zapostavljajo.

Zanimivo je, da klerikalci tako slepo trobijo za radikali v en rog in da tako slepo delujejo za koristi Srbije proti koristim Slovenije. Njihova drznost je tako velika, da se v lastnem časopisju enostavno norčujejo iz teh bridkih krivic, ki jih od prečanov čutimo zlasti hudo Slovenci, ki plačujemo najhujše davke v državi.

Spričo take krivične vladne politike je jasno, da položaj vlade ne more biti trden. Zato se skuša ministrski predsednik Vukičević s svojo vlado rešiti z zvijačami in spletkami. Zato je bila na velikonočni ponedeljek po naročilu vlade sklican v Zagreb tako zvani gospodarski zbor, ki naj bi vladi dal nekako zaupnico prečanskih gospodarskih krogov in ki naj bi odobril vladno akcijo glede 13 milijardnega posojila v Angliji. Pravijo, da je rodil misel za to zborovanje notranji minister dr. Korošec. Na zunaj je nastopala kot sklicateljica zbora zagrebška Trgovska in obrtniška zbornica, ki se je dala zvabiti vladnim gospodom na led, da bi delala zanje ugodno razpoloženje.

Poudarjati je predvsem treba, da so skrbno izbirali med gospodarskimi krogi ljudi, ki so jih pozvali na shod. A vse to ni nič pomagalo. Zbor je potekel in se končal s popolnim polomom vladne politike. Na zboru je že takoj v začetku vladalo neugodno razpoloženje, ker so se prisotni zastopniki gospodarskih krogov le preveč dobro zavedali, da jih vlada zlorablja proti KDK, ki se edina v resnici bori za prečanske pravice in za enakopravnost vseh državljanov.

Tekom razprav in debate je prišlo ponovno do mučnih prizorov, da je morala posredovati celo policija ter da je od šestih ministrov mogel govoriti le finančni minister dr. Markovič, in še ta le v presledkih. Ogorčenje med zborovalci je ves čas naraščalo in se je zbor zaključil tako, da so ministri med življenjem in burnimi protesti ladržno zapustili zborovalno dvorano. Zapustiti je moral dvorano tudi predsednik zbora, nakar je predsedniško mesto zavzel inž. dr. Šurina in predlagal resolucijo, ki odobrava politiko 85 poslancev KDK, kateri odin se bore proti nasiljem in krivicam

nad prečanskimi kraji. Resolucija je nadalje proti angleškemu posojilu, dokler ne bodo v vladi tudi zastopniki prečanstva, to je KDK, in dokler ne bo finančno ministrstvo v rokah KDK, ker sicer prečanski gospodarski krogi ne verjamejo v pravilno uporabo tako ogromnega posojila.

Istega dne kakor zagrebški zbor se je vršil v Splitu shod KDK, na katerem se je zbralo nad 15.000 Dalmatincev, ki so enodušno odobrvali politiko KDK ter njeno borbo za enakopravnost, zakonitost in poštenje. Glavna govornika sta bila Svetozar Pribičević in Stepan Radić. Pribičević je med drugim govoril o angleškem posojilu, za katerega hoče vlada na zvit način izvabiti pristanek prečanskih gospodarskih krogov. Dalje se je bavil Pribičević s podporami gladujočim ter je omenil, da so teh podpor dobili najrodovitejši kraji Srbije več kakor kamenita Dalmacija. Če se tako krivično postopa že v tem vra-

šanju, koliko krivičneje se mora šele v drugih vprašanjih. Popolnoma pravilno je zaključil Pribičević svoj govor: Z brati Srbi hočemo skupno delati in skupno vladati!

Celo srbska Šumadija sama ni zadovoljna s sedanjo vlado. V nedeljo je bil sredi Šumadije v Sopotu sklican izvenstrankarski shod kmetov, ki je odločno obsodil vlado zaradi njene brezbriznosti za težave kmetijskega stanu. Na shodu je med drugimi govoril radikalni opozicijec Nastas Petrović, ki je dejal, da vlada nima srca za kmetško prebivalstvo in da razsipava narodno premoženje kakor pravi zapravljavci.

Pod takimi razmerami, ko vedno širše množice vstajajo proti vladi, ne bo mogla vlada dolgo živeti. Ne bodo ji pomagale ne spletke, ne zvijače, ne laži. Varati se morda da ljudstvo le tako dolgo, dokler ne občuti vladnih polomij na lastnem hrbtu. Slovenci, ki smo najbolj obremenjeni v državi, vedno bolj čutimo, da nas ta vlada tira v pogubo in to s pomočjo slovenske večinske stranke. Voditelji SLS naj nikar ne mislijo, da so njihovi volilci do brezmejnosti potrpežljivi osli, ki bodo na vse večne čase sedali na klerikalne obljube in se potem razočarani vedno spet dali prevarati s pomočjo verskih zlorab in s pomočjo pretkanega zavijanja v njihovem časopisju. Preveč napeta struna mora počiti in klerikalno izdajstvo prečanskih koristi mora dobiti svoje plačilo!

Vojaška hrana

Klerikalci so v vladi, a se vendar ne brigajo za naše vojaštvo

V imenu Kmetško-demokratske koalicije je stavil poslanec g. Pucelj v Narodni skupščini nujen predlog zaradi nepravilnosti v oskrbi vojakov. Dal je glede tega več pametnih nasvetov, kako naj se oskrba preuredi, da bo v korist vojakom, obenem pa kmečkemu stanu v okoliših dotičnih vojaških edinic. V Ljubljano prihaja na podlagi licitacije slabo meso bosenskih buš, ki nima redilne moči, izvrstno domače meso pa ne more konkurirati v ceni, dasi bi bil hranilni uspeh domačega mesa mnogo večji. Nasvetoval je, naj se v vojski porabi čim več mlečnih proizvodov. Minister za vojsko in mornarico je sicer odgovarjal, vendar se je zdelo, da se minister ne more uživeti v naše zahteve. Obljubil pa je stroge preiskave in kazni. Glavno bi bilo, prilagoditi razne prehranske pravilnike in pogoje razmeram v okoliših garnizij.

Klerikalcem vsa ta debata, v katero je poseglo več govornikov KDK, SLS pa je molčala kakor cerkvena miš, ni bila nič kaj pogodu. Politični župniki ne jedo mesa hrvaških buš, hočejo pa imeti edino besedo v vseh stvareh, četudi jih ne razumejo prav nič. V «Domoljubu» so se spustili v hud napad na «žerjavovce in samostojneže», naj se

nikar ne brigajo za vojaštvo, češ, da je to pridržano cerkveni stranki.

Ob tej priliki je prišlo na dan potom poslanca Pucelja, da je letos, ko je SLS v vladi, najmanj naših fantov-rekrutov ostalo pri vojaki v Sloveniji, nego so skoro brez izjeme morali drugam. Mi razumemo, da morajo vojaki služiti tam, kjer je treba, a pamet bi velela, da bi se morali v čim večji meri vezbati tam, kamor bi bili kesneje za primer mobilizacije prideljeni. SLS, ki se šopiri na vse strani in je svoj čas toliko govorila o vojaki, ki morajo služiti doma, je na to svojo obljubo pozabila v trenutku, ko je bilo mogoče resno se zavzeti za to željo. Ne iz državno-pravnih razlogov, ampak zato, ker je to z vseh praktičnih ozirov in za vojsko samo najbolj pametno, naj bi naši fantje služili baš v teh časih v čim največjem številu tu v bližini. SLS je pač vedno ista: Kadar je v vladi, zataji vse, kar je kedaj obljubila. In zdaj je pristala na poslabšanje v trenutku, ko je bilo izboljšanje mogoče.

**Po vsej Sloveniji gre glas:
Le „Domovina“ je za nas!**

DOPISI

MOKRONOG. (Smrtna kosa.) Tu je 8. t. m. umrl po dolgem bolehanju g. Edo Vencajz, višji davčni upravitelj v pokoju. Z njim je izgubila SDS enega svojih najzaslužnejših somišljenikov na Dolenjskem. Od mladih nog je bil pokojnik naprednjak in je ostal neomahljivo veren naprednim načelom v najtežjih časih. Svoje narodno in napredno mišljenje je z neustrašenostjo javno kazal, dasi je bil državni uradnik. Pri vsakih volitvah je bil duša volilnega gibanja v svojem kraju in neumoren agitator. Njegova beseda je mnogo zalegla tudi pri kmetskem ljudstvu. Bil je izboren družabnik in požrtvovalen prijatelj. Bodi odličnemu somišljeniku blag spomin, njegovi spoštovani rodbini pa naše iskreno sožalje!

MOKRONOG. V nedeljo 15. t. m. bodo vpriporili na našem sokolskem odru dijaki iz Ljubljane narodno spevoigro v treh dejanjih «Kovačev študent», in sicer točno ob 8. uri popoldne. Po imenovanju spevoigri nas bodo presenetili še z neko enodejansko veseloigro. V odmorih bo sviral dijaški orkester. Posetite vsi, ki hočete biti na belo nedeljo popoldne dobre volje, to prireditevi!

HOTEDRSICA. Hotenjske gasilske prireditve ostanejo vedno vsem obiskovalcem v lepem spominu. Tukaj najdete neprisljano, domačo zabavo, vladno postrežbo in zmerne cene. Zato ne dvomimo, da bodo vsi domačini in sosedje prihiteli tudi na letošnjo gasilsko vrtno veselico, ki se bo vršila na kresno nedeljo, to je dne 24. junija. — Društvo si šteje v prijetno dolžnost, javno se zahvaliti zavarovalnici «Union», ki je podarila društvu 250 Din. — Najtoplejše zahvalo izrekamo Posojilnici v Logatcu, ki nas je letos posebno presenetila ter nam poklonila krasen piroh — 1000 Din. Vsa čast možem, ki cenijo človekoljubno gasilsko delo!

POLZELA. V našem občinskem zastopu vlada kljub temu, da obstoja odbor iz dveh strank, lepa harmonija. V prvi vrsti gre zadevna zahvala uvidevnosti naših odbornikov, ki se zavedajo dolžnosti, ki so jih prevzeli, ko so bili izvoljeni, na

drugi strani pa onim možem iz vrst SLS, ki vedo, da je obča korist več kakor strankarski interesi. No, povsod pa se dobe ljudje, ki jim je več kakor splošni interes lastno samoljubje. Tako se je tudi pri nas našel najmlajši občinski odbornik, ki ne plačuje nič davka in je hotel napraviti med možmi razdor. Ko se je volil poleg ostalih odsekov tudi šolski odbor, je mladenič sestavil lastno listo in kandidiral poleg svojih pristašev tudi samega sebe. Ker pa njegova lista pri volitvi ni prodrla, to pa zaradi tega ker so uvidevni možje od SLS in naši odborniki volili proti njemu, se je hotel maščevati in spraviti svojo voljo do polne veljave. Zaradi male formalne napake se je pritožil proti volitvi na velikega župana, ki je volitev v šolski odbor res tudi razveljavil. Seveda je bil s to razveljavo najbolj prizadet naš g. župan sam. V petek se je pa vršila ponovna volitev šolskega odbora in njen efekt je bil ta, da je bil pri istem številu glasov v istem razmerju izvoljen isti odbor kakor prvič. Hud poper za mladega odbornika! Mi mu svetujemo, naj si ta nauk vzame dobro k srcu in naj si enkrat za vselej zapomne, da je občinski svet tukaj za to, da deluje v korist občine, ne pa zato, da bi se v njem politiziralo, ker so sedaj zlasti v naši občini taki časi, da si davkoplačevalci ne morejo dovoljevati takih nepotrebnosti, kakor bi si jih rad dovolil on. Prepričani smo, da bodo tudi v bodoče vsi uvidevni možje od SLS predvsem vpoštevali interese občine, tako da bo z delovanjem občinskega odbora zadovoljen vsak občan. Ljudje pa, ki občini niso do sedaj prinesli nikake koristi, pač pa sitnosti, naj raje občinsko delo prepuščijo sposobnim možem.

LJUTOMER. V nedeljo 15. t. m. ob 15. bo proslavila tukajšnja Čitalnica v Sokolskem domu svojo 60letnico. Ogromno narodno in kulturno delo je izvršila Čitalnica tekom 60 let svojega obstoja; bila je ognjišče, odkoder se je razširjala narodna zavednost med vse sloje in naša Čitalnica je matica vsem narodnim društvom, s katerimi se ponaša danes Ljutomer. Vabimo vse prijatelje napredka, da se proslave udeleže v čim večjem številu. Proslava bo v Sokolskem domu ne daleč od prostora, kjer se je vršil pred 60 leti znameniti prvi slovenski tabor. Čisti dobiček se bo uporabil za razširjenje Čitalniške ljudske

knjižnice, ki je v minulem letu izposodila nad 3000 knjig.

SV. LOVRENC V SLOVENSKEH GORICAH. Dne 2. t. m. je preminula 70letna Urša Šamperlova iz Graduška. Pokojnica je bila zelo priljubljena po vsej okolici. Bolehala je dolgo časa ter mirno prenašala svojo bolezen. — Dne 27. marca se je ustrelil Martin Šuen s samokresom zaradi nesrečne ljubezni. — Dne 4. t. m. je umrla mati Ana Šuen. — Blag jim spomin!

HUM PRI ORMOŽU. (Smrtna kosa.) V Varaždinu je 4. t. m. nagle prostovoljne smrti preminul odvetniški koncipient, rezervni kapetan, posestnik v Varaždinu in na Humu pri Ormožu g. Lavo Erhartič. Star je bil šele 33 let. Njegov pogreb je bil v četrtek popoldne in je njegovo truplo hranjeno v obiteljski grobnici. Bil je priljubljen družabnik. Pokojniku blag spomin, njegovim sorodnikom iskreno sožalje!

RUŠE PRI MARIBORU. Dne 25. marca t. l. se je vršil ustanovni občni zbor Strelške družine v Rušah, ki je potekel v najlepšem soglasju ob splošnem zanimanju številnih Rušanov, ki so pozorno sledili poročilu delegata iz Maribora. V odbor so bili izvoljeni gg.: predsednik Pogačnik, prvi podpredsednik Ferik, drugi podpredsednik Flakus in drugi. Ta odbor nam je najboljšje jamstvo, da se bo strelski sport v Rušah pod lepim zejenim Pohorjem gojil smeljeno ter z uspehom. Vabimo dobro misleče ljudi ruske fare, da stopijo v to domoljubno družino. Ostali kraji dravske doline in drugod pa naj nam slede z ustanavljanjem strelskih družin. Strelske družine morajo biti popolnoma izvenstrankarske kakor gasilna društva. V Rušah smo pristopili pripadniki raznih strank.

PETISOVCI PRI DOLNJI LENDAVI. Nedavno je madžarsko pisani klerikalni list «Nepujsag» objavil dopis, v katerem skuša ljudem zabrisati oči in potvarja resnico. Piše, da se je šele sedaj ustanovila organizacija SDS za našo občino itd. Seveda je vse to lažnivo, ker organizacija SDS obstoja pri nas že od leta 1925, in tudi poslanec dr. Pivko ni bil že dolgo pri nas. Istotako je seveda lažnivo, da so se razne nepravilnosti glede razdeljevanja agrarne zemlje na tukajšnjem veleposestvu vršile na podlagi kakšnega demokratskega zakona. Svetujemo gospodom, ki mažejo take neresnice po svojih listih, naj se držijo sta-

Soteščan:

V vrtincih usode

(Povest nesrečne žene.)

(Dalje.)

«In morilca seveda nisi mogel izslediti?»

«Izginil je ko senca. Ako bi ne bil opazil, da so ji roki zvezani na hrbtu, bi bil gotovo mislil, da si je hotela vzeti življenje...»

«Zločin si očitno preprečil, moramo pa zadevo prikriti javnosti: zločinec naj se čuti varnega in ujame v nastavljeno zanko. Delo nam bo olajšano, kadar bo bolnica ozdravela.»

«Vodstvo bolnišnice me bo obvestilo, čim bo zmožna dati kako pojasnilo.»

Bolnica je vendarle prebolela hudo vročinsko bolezen; polagoma se ji je vračalo zdravje in po dolgih tednih je smela s postelje na vrt pod košato drevje. To priložnost je porabila za beg iz bolnišnice; posrečilo se ji je dobiti obleko, na kar je bežala k družini, kjer je pustila otroka pred odhodom na Ležišje.

Zavila je po stranski ulici, ki jo je po dolgem ovinku povedla med razvaline. Stresla se je ob pogledu v potok, kamor jo je pahnil brezvestnik v molčeči noči. V istem hipu se je pojavil za ovinkom raztrganec, zagledal je neznanko in pospešil korake.

«Pusti me!» je vztrepetala v strahu pred novim napadom.

«Bojim se, da se boš zdajzda zrušila od slabosti», se je oglasil Storž, preoblečen v počestnega capina.

Trudna sem», se mu je boječe odmikala.

«Tamle za zidom je klop, kjer se lahko odpočiješ.» — Stražnik je iztegnil roko, da bi jo povedel s ceste, a Leonora je odskočila s plahim krikom in bežala v predmestje.

«Zakaj se neki boji?» je ugibal, zroč za neznanko. Tako znan mu je bil njen obraz, ni pa se mogel spomniti, kdaj ga je videl, slediti pa ji ni utegnil, ker je bil povabljen v bolnišnico, da zasliši utopljenko.

«Kdo ve, ali ni bila ona...?» se je domislil med potjo, a je vzlic temu mnenju pospešil korake. Zasopel je dospel pred službojočega zdravnika ter ga je vprašal po bolnici.

«Srečno je prebolela,» mu je povedal. «Danes sem jo poslal na vrt, da se razgiblje v čistem zraku.»

«Torej je še vedno tukaj, bal sem se, da ste jo odslovili.»

Strežnik je odšel na vrt, odkoder se je vrnil s poročilom, da je ni mogel najti. Pogledal je v bolniško sobo in po hodnikih, a nihče mu ni mogel dati pojasnila.

«Pobegnila je,» je obvestil zdravnika. «Nekdo ji je pomagal, zakaj po mestu ne more hoditi v bolniški obleki.»

«Odšla je v smrt,» je zdravnik zmajal z glavo. «Ako se ji bolezen povrne, je ne bo več prebolela.»

«Tako bo zbrisana vsaka sled za morilcem,» je vzdihnil Storž, ki je že v duhu držal zločinca ter si pripenjal zaslužen odlikovanje.

Ponovno so preiskali bolniški vrt in vse prostore, a pograšanke ni bilo od nikoder. Stražnik si je zapisal nekatere podatke, prepričan, da jo je srečal na mostu, kjer se mu je

plaho umaknila. Erž se je odpravil iz bolnišnice razaj med razvaline v nadi, da jo bo dohitel.

Medtem je Leonora dospela do stanovanja družine, kateri je izročila otroka pred odhodom na Ležišje. Srce ji je utripalo v želji po edinčku, saj je preteklo že nekaj mesecev, odkar mu je zadnjič pobožala mehko lice.

Pogumno je potrkala na vrata, a nihče se ji ni oglasil, radi česar je trkanje še močnejše ponovila. Tedaj ji je odprla godrnjava starka, nikdar v življenju še ni videla takega obraza.

«Kaj želite?» je osorno zarežala.

«Z gospodinjo hočem govoriti,» je Leonora jecljala v zadregi.

«Jaz sem gospodinja,» je nezaupno mrmrala.

«Vam nisem dala svojega otroka...»

«Ne maram otrok, še sama sebi sem v nepotje.»

«Tukaj sem bila pred nekaj meseci. Od kdaj stanujete v tem prostoru?»

«Pred tremi tedni sem se priselila.»

«Pa kje je gospa, ki je prej tu stanovala?»

«Ne vem,» je skomignila z rameni. «Vedeti morate sami, komu ste oddali otroka.»

Leonora si je z dlanjo pokrila obraz ter je milo zajokala. Jokaje je pripovedovala neznanki, da je prišla po otroka, izročenege varstvu blage dobrotnice. Radi zamude se je izgovarjala na bolezen, ki jo je zasačila na potovanju.

Starka je kazala več radovednosti kot sočutja ob njenem pripovedovanju. Ni ji bilo prijetno vsiljivo poizvedovanje, vselej se je izognila odgovoru o tem, česar ni smela razodeti. Vsa potrta je odšla k hišnemu gospo-

rega pregovora, da je resnica hčerka bčžja, in naj se zavedajo, da jim laži mogoče začasno kaj pomagajo, da jim pa trajnega uspeha ne bodo mogli prinesiti.

GOSPODARSTVO

Kmetijski pouk

ALI JE V ZEMLJI POTREBNO APNO ALI NE?

Apno igra silno važno vlogo v rastlinstvu in živalstvu. Rastline ga morajo dobivati iz zemlje, živali in človek pa poglavito iz rastlin. Živali in človek ga potrebujejo za tvorbo okostja, rastline pa za tvorbo svojega ogrodja. Nič ni bolj napačnega, kakor če manjka v zemlji apna. Naloga apna v zemlji pa še ni dovršena s tem, da nam rabi kot hranilna snov. Apno zemljo rahlja, pospešuje razkroj njenih gnojilnih snovi, jo razkisuje in sploh zboljšuje v njenih naravnih lastnostih.

V vsaki zemlji bi moralo biti najmanj 0,1 do 0,2 % apna, torej v 1 kg zemlje 1 do 2 grama apna. Naše zemlje so pa vobče manj apnovite kakor si predstavljamo, dasi je v naših tleh veliko apnenca.

Za vsakega kmetovalca in vrtnarja je zaradi tega važno, da ve, ali ima njegova zemlja potrebno apno v sebi ali ne. Če ga nima, ga moramo dodajati v podobi apnenih gnojil. Če se je pri nas Tomasova žlindra tako priljubila, ni iskati vzroka zgolj v njeni fosforni kislini, ampak tudi v apnu, ki ga s Tomasovo žlindro vred dodajamo zemlji. Ta ugodni vpliv se kaže tudi pri apnenem dušiku, ki vsebuje poleg dušika tudi apno.

Ali ima zemlja zadosti apna v sebi, sklepamo po divje rastočih plevelnih rastlinah, ki se prikazujejo po naših zemljiščih. Znano je, da razodevajo mak, slak, razne detelje, gladž in robidnice apno v zemlji, dočim ga manjka tam, kjer rastejo kresnice (volovsko oko), kislice in preslice. Na barju manjka tudi apna. Rastline ga dobe le toliko, kolikor ga dodajamo s hlevskim gnojenjem, kompostom in cestnim blatom.

O navzočnosti apna v zemlji se pa lahko prepričamo tudi na drug način, s prav preprostim

poskusom, ki ga napravimo s pomočjo solne kisline. V ta namen potrebujemo prav malo te tekočine, ki jo dobimo v vsaki drogeriji in lekarni. Ves poskus obstoji v tem, da kanemo na dotično zemljo par kapljic solne kisline. Če pri tem zemlja zašumi in se delajo mehurčki, potem je to znak, da se nahaja v zemlji apno in da ga je tem več, čim bolj zašumi in čim bolj se napihnejo mehurčki. Če pa ostane zemlja mrtva, slično kakor če bi kanili nanjo vodo, potem manjka v zemlji potrebnega apna. Ta preskušnja navadno zadostuje, da se prepričamo o navzočnosti apna in o potrebi apnenih gnojil za izboljšanje zemljine rodovitosti.

POZNEJŠA VZGOJA PARADIŽNIKOV.

Malokatera zelenjad se je tako naglo udomaćila po naših vrtovih kakor paradižnik. Danes ga goje in pridelujejo že po vseh boljših vrtovih. Vsaj je pa ta sad tudi tako dober in se dá tako mnogovrstno uporabljati v kuhinji, da ni nič čudnega, če se ta kultura tako naglo širi.

Paradižnik je rastlina ugodnega in bolj gorkega podnebja. Ona potrebuje mnogo solca in toplote. Po naših krajih uspeva dobro in daje bogate pridelke, če ji količkaj strežemo. Paradižnike moramo pikirati in presajati. Če nimamo doma prilike, da bi jih vzgajali iz semena, je najboljša, da potrebne sadike kupimo pri enem ali drugem vrtnarju.

Paradižnikova rastlina se razraste in napravi cel grm. Po gorkejših krajih jih tudi tako goje, da pustijo cel grm, ki ostane v tem primeru navadno bolj nizek. Tako vzgajajo paradižnikove rastline n. pr. na otoku Krku in drugod. V Baški sem videl take nasade po vinogradih vmes med vrstami trt. Pri nas pa vzgajamo to rastlino na ta način, da ji puščamo po en ali dva poganjka (stebila) in da privezujemo rastline ob posameznih kolih ali pa ob latniku, ki ga napravimo iz kolov in na katerega privezujemo poganjke po zgledu špalirjev.

Važno se mi zdi vprašanje, ali naj se paradižniki vzgajajo samo na enem stebelu ali na dveh ali treh.

Najlepše uspehe sem opazoval po naših krajih tam, kjer so bile rastline enostebelne. Največ

paradižnikov je viselo na njih in najbolj razviti. To se dá razlagati s tem, da se pri sicer enako razviti korenini prevaja ves sok samo v liste in plodove enega stebila, ki se zaradi tega močneje razvijejo. Majhen poskus na domačem vrtu nas o tem bližje pouči.

Seveda je treba to vzgojo podpreti tudi s tem, da priščipnemo vršičke, ko je začela rastlina spodaj nastavljeni svoje plodove in da odstranjemo vse nepotrebne zalistnike. Na ta način izdatno pripomoremo, da se vsa rastlina s svojimi plodovi bolj močno razvije.

Popolnoma napačno pa je, če se rastlina oskupe svojega listja, ko se začne plodovi barvati. S tem odvezamo rastlinam tako rekoč njih pljuča in želodec in s tem vso možnost nadaljnega razvoja in zorenja.

Tedenski tržni pregled

ZITO. Položaj nekoliko mirnejši. Zadnje dni je cena pšenici pri nas malo popustila, dočim se je cena turščici za malenkost dvignila. Na ljubljanski blagovni borzi so bile 10. t. m. naslednje cene (za 100 kg, postavljeno na slovensko postajo): pšenica: baška 387,50 do 390 Din, slavonska 385 do 387,50 Din; turščica: baška 297,50 do 300 Din, za dobavo v aprilu 300 do 302,50 Din; moka «0» 530 do 535 Din.

ZIVINA. V Sloveniji so cene ostale nespremenjene.

HMELJ. Na inozemskih tržiščih povpraševanje po hmelju malo živahniješe. Na žateškem trgu se je kupoval jugoslovanski (vojvodinski) hmelj po 10,95 do 13,50 Din za kilogram, boljši tudi po 23,60 do 26,90 Din za kilogram.

Cene tujemu denarju

Na zagrebški borzi se je dobilo 10. t. m. v valutah:

1 ameriški dolar za 56,20 do 56,40 Din;

v devizah:

100 avstrijskih šilingov za 798,55 do 801,55 dinarja;

100 nemških mark za 1357,75 do 1360,75 Din;

darju, da izve, kam se je preselila stranka z njenim otrokom.

«Tega vam ne morem povedati,» jo je hladno zavrnil. «Vprašajte pa upravitelja, morda vam bo dal kakšno pojasnilo. Preveč pa se ne zanašajte, ker je novinec; prejšnjega upravitelja sem namreč odslovil zavoljo nepravilnosti pri knjigovodstvu. Zato vam ne bo mogel dati točnih podatkov, ako nima zapisa.»

Šla je k upravitelju, ki je pregledal knjige, našel pa ni ničesar o odhodu stranke, po kateri je poizvedovala. Dati ji tudi ni mogel pravega nasveta, kam naj se obrne in kod naj išče svojega otroka.

Odšla je vsa obupana, gnalo jo je hrepenenje po otroku, vedela pa ni, kod in kam. Plaho se je ozirala okrog sebe; kamor je pogledala, je videla senco — njena, ki jo je nesrečil. Prav on ji je ugrabil otroka in preprečil nadaljnje potovanje. Oropal ji je zadnji dokaz, zaprl ji je usta ter jo ustavil na poti do smotra.

V skrajnem obupu ji je posvetil rešilni žarek. Emil jo je zaščitil pred graščakom, v žepu je našla njegovo vizitko z naslovom odvetnika, ki ji bo pomagal urediti zamotano zadevo.

«K njemu pojdem,» se je odločila, trenutno potolažena. Zopet je v duhu objemala izgubljenega edinca, srečna v svoji nesreči.

XI.

Odvetnik Pravar je sedel v pisarni pri mizi pred kupom državnih zakonikov in uradnih spisov. Bil je poštenjak od nog do glave; kdor je kršil zakon, ni našel pri njem zavetja, dočim se je za one, katerim se je godila kri-

vica, zavzemal kakor oče za otroke. Kadar se je nedolžnemu teptala pravica, je bil prvi na mestu ter ni odnehal prej, dokler mu ni priboril zmage.

Sočutno jo poslušal zgodbo potrte Leonore, njen trpeči obraz in beseda, s katero mu je pripovedovala, mu je potrdila resničnost njenega trpljenja.

«Kdo vas je semkaj napotil?» jo je vprašal, ko je nehala pripovedovati.

«Emil, plemeniti Turničan,» mu je pokazala njegovo vizitko.

«Njegovo ime vam je dobro priporočilo. Škoda, ker mi ne more osebno povedati, zakaj je nastopil proti graščaku. Biti mora nekaj posebnega, kar bomo težko dognali.»

«Zakaj ne, gospod odvetnik?» ji je vztrepotalo na jeziku. «Plemič mi bo rad ustregel s potrdilom, ako mu pišem ali grem osebno do njega.»

«Žal, ali ne veste?» se je začudil.

«Kaj?» je ostrmelala.

«To, da Emil najbrž ne bo mogel ničesar več povedati. Težko je ranjen — trpljenje, ki bo trajalo do smrti...»

«Žrtev ostudnega morilca z Ležišja! Že dva umora ima na vesti...»

«Tiho!» jo je opomnil. «Vi ste krivi dvojboja, ki se je končal z nesrečnim izidom.»

«Zavzel se je za pravico, dočim se je Lambert boril za sleparstvo.»

«Svojo trditev morate najprej dokazati, da ste graščakova soproga in mati njegovega otroku, on pa vas odklanja in pobija obdolžitev. Tukaj je treba nastopiti z močnimi dokazi, graščak ima veljavo pred oblastvom, ki ne bo verjelo golim besedam. Ali imate potrebne listine?»

«Nimam, ker so mi jih ukradli,» je bridko odvrnila.

«Tudi to morate dokazati, samo domnevanja ne veljajo. Nabavite si nove papirje, ali pa vsaj navedite priče, ki so poznale graščaka od prej in vedele, da sta bila poročena.»

«Kaj pa, ako bi trditev okrepila s prisego?»

«Prav toliko bi veljala graščakova prisega. Po tej poti ne pridete do smotra.»

«Nabava listin je mogoča tukaj, ne pa v divjih puštinah tujine, kjer nimajo ne poročnih ne krstnih knjig. Kdor izgubi zadevno potrdilo, ne more več dobiti nadomestka.»

«Duhovnik, ki vaju je poročil, vam kot priča zadostuje,» jo je opozoril.

«Dotični duhovnik je izginil kmalu po najini poroki. Meljor se je razival — ime, kakršnih je mnogo v tistem kraju. Zato ne bo uspešno še tako skrbno poizvedovanje.»

«Opišite mi na kratko svoje zakonsko življenje.»

«Tri leta sva živela z možem v srečnem zakonu. Vedela sem, da je iz boljše rodovine, usoda pa ga je zanesla v tujino; bavil se je z iskanjem zlata in dragih kamenov; tudi lov mu je donajal lepe dohodke.»

Razen mene in dotičnega duhovnika ni vedel nihče, da je plemenitega rodu. Duhovnik ga je nekoč poklical k sebi, češ, da mu bo nekaj važnega sporočil. Brž se je odzval vabilu, vrnil pa se je pozno zvečer pijan in razburjen.»

«Kaj se ti je pripetilo?» sem poizvedovala. «Nič, mi je kratko odvrnil. «Pili smo ga, da je teklo od mize.»

Mož se do takrat ni zanimal za poročno potrdilo in za otrokov krstni list; nenadoma

100 madžarskih pengov za 991.55 do 994.55 dinarja;
 100 italijanskih lir za 299.20 do 301.20 Din;
 1 ameriški dolar za 56.71 do 56.91 Din;
 100 francoskih frankov za 222.77 do 224.77 dinarja;
 100 češkoslovaških kron za 168.04 do 168.84 dinaria.

Sejmi

13. aprila: Loka pri Zusmu.
 14. aprila: Zagradec (okraj Novo mesto), Dobje (okraj Šmarje pri Jelšah).
 16. aprila: Ribnica na Dolenjskem, Jagvenca, Škocijan (okraj Krško), Videm pri Litiji, Vače, Vojnik, Sv. Lenart v Slovenskih goricah, Križevci (Prekmurje), Rogatec.
 17. aprila: Kapele pri Brežicah, Metlika, Buševca vas, Grahovo.
 18. aprila: Vransko.
 19. aprila: Pri Cerkvi, Kandija (za živino in stavbni les).
 20. aprila: Št. Ilj pod Turjakom.

Kratke vesti

— Kmetijska šola na Grmu sprejme s 1. majem t. l. gospodarske praktikante (vajence) v šestmesečni tečaj. Ti vajenci imajo dnevno po dve uri pouka v šoli, v ostalem času pa uporabljajo pri vseh delih na šolskem posestvu. Na zavodu dobivajo vso oskrbo brezplačno, in sicer v istem obsegu kakor redni učenci. Tečaj je priprava za vstop v redno šolo. Iz tega razloga se opozarjajo kmetijski gospodarji, ki žele poslati svoje sinove v kmetijsko šolo na Grmu, da v redno šolo, ki se bo pričela v začetku novembra 1928., ne bo sprejet noben prosilec, ki ni dovršil vsaj 3 razredov osnovne šole, če ni prej dovršil tega tečaja za gospodarske vajence. Poleg tega pa imajo gospodarski vajenci prednost pri sprejemu v redno šolo v šolskem letu 1928./1929. pred vsemi drugimi prosilci, in sicer na brezplačna mesta v celoletni šoli, ker se bo v prihodnjem šolskem letu vršil pouk le v celoletni šoli in v II. tečaju zimske šole. Pogoji spre-

jema v tečaj so: 1.) starost najmanj 16 let; 2.) dovršena osnovna šola (četudi le eno- ali dvo-razredna); 3.) telesna in duševna sposobnost. — Prošnjam, kolkovanim s 5 + 20 Din, je priložiti krstni list, domovnico, zadnje izpričevalo in zdravniško izpričevalo ter jih poslati najpozneje do 22. t. m. ravnateljstvu kmetijske šole na Grmu, pošta Novo mesto. Sprejem se bo naznanil pisмено. Vsa še potrebna pojasnila daje ravnateljstvo.

— Dvodnevni sadjarski tečaj na kmetijski šoli na Grmu se bo vršil 17. in 18. t. m. Tečaja, na katerem bodo teoretični nauki združeni s praktičnim izvrševanjem raznih opravil pri sadnem drevju, se more udeležiti do 30 udeležencev. Zavod bo nudil vsem obiskovalcem tečaja brezplačno prenočišče in onim, ki se izkažejo s potrdilom županstva, da niso premožni, tudi brezplačno hrano. Prijaviti se je najpozneje do 15. t. m. pri ravnateljstvu kmetijske šole na Grmu, p. Novo mesto. Vsi prosilci bodo o sprejemu v tečaj obveščeni.

DOMAČE NOVOSTI

* Belokranjske pisanice dar kraljevi družini. Državna šola na Božjakovem, katere vodja je g. Martelanc, je poslala letos kraljevi družini v dar štiri belokranjske pisanice, ki so res lepo delo. Osremljene so z državnim grbom, lovorjevim vencem, velikonočnim jagnjetom, datumom in napisom ter z lepimi ornamentami. Posebno ljubka pisanica je najmanjša med njimi, ki je namenjena Tomislavu, najmlajšemu princu.

* Naši parlamentarci v Bratislavi in Zlinu. Pred kratkim so se pripeljali naši parlamentarci, ki so se udeležili zasedanja medparlamentarne unije v Pragi, v Zlin, kjer so jih pozdravili na kolodvoru zastopniki mestne občine ter jih povabili na magistrat. Nato so si ogledali znano Baťovo tvornico čevljev, kjer jih je pozdravil šefov zastopnik in prečital pozdravno brzojavko, ki jo je poslal na njihov naslov odsotni veleindustrijec Baťa. Pri vstopu v tovarno je pozdravila naše parlamentarce skupina mladih jugoslovenskih fantov, ki so zaposleni v Baťovi tvornici. Po obi-

čajnem fotografiranju so si ogledali gostje tovarniške naprave, katerih niso mogli dovolj prehvaliti. Nato so se odpeljali v Bratislavo, kamor jih je spremljal tajnik medparlamentarne unije gosp. dr. Zadera. V Bratislavi jih je pričakovala na kolodvoru velika množica občinstva, ki jim je prirejala navdušene ovacije.

* Dr. Edo Lukinić † Dne 9. t. m. je v Zagrebu nenadoma preminul bivši minister in poslanec SDS g. dr. Edo L u k i n i ć. Mutil se je pri svoji hčerki in je bil popoldne v gledališču še zelo dobro razpoložen. Zvečer mu je postalo slabo in se je onesvestil. Zadel ga je kap. Pokojnik je igral v političnem življenju pred vojno in po njej zelo odlično vlogo in je bil tudi med političnimi nasprotniki spoštovan. Dr. Lukinić zapušča soprogo, sina in dve hčerki, katerih ena je poročena s kapetanom g. Pircem, sinom kranjskega župana g. Pirea. Uglednemu in zaslužnemu pokojniku časten spomin!

* Lavoslav Pahor † Te dni je preminul v Ljubljani g. Lavoslav P a h o r, znan glasbenik in komponist. Podlegel je srčni bolezni, ki ga je mučila že dolgo časa. Priljubljenemu in glasbeno zaslužnemu pokojniku časten spomin!

* Smrt odličnega našega rojaka v Srbiji. V sredo je podlegel v Kruševcu v Srbiji težki bolezni inženjer g. Anton Kovač, inspektor ministrstva za zgradbe. Pokojnik je bil rojen leta 1873. v Borovnici na Kranjskem ter je že pred vojno odšel v Srbijo. V svetovni vojni se je udeležil s srbskimi brati strašnega umika preko Albanije in prestal vse druge vojne težave. Pokojniku časten spomin, njegovi rodbini iskreno sožalje!

* Francoski konzulat v Ljubljani. Dosedanja pisarna francoskega konzulata Zagreb v Ljubljani je s 1. aprilom ustavljena in namesto nje je ustanovljen poseben samostojen francoski konzulat v Ljubljani. Območje konzulata obsega mariborsko in ljubljansko oblast ter okraje Bakar, Kastav in Čabar iz primorsko-krajiške oblasti. Šef konzulata je konzul g. Emanuel N e u v i l l e. Dosedanji vodja francoskega konzulata v Ljubljani g. Richard je bil prestavljen na drugo mesto.

* Vprašanje regulacije Savinje. Na vprašanje, ki ga je stavil narodni poslanec Ivan Urek s svojimi tovariši v Narodni skupščini glede regulacije Savinje, je kmetijski minister Stanković odgovoril

pa je začel sitnariti, kje hranim te papirje in da naj mu jih brez odloga izročim. Odločno sem se mu uprla in ostala pri svojem sklenit. Tako je nastal med nama prvi razdor, ki je uničil tiho zakonsko življenje.

Razen mene je zasovražil tudi otroka, kateremu je bil doslej najboljši oče. Pričel je opuščati delo. Ko se je pozno ponoči vračal domov, me je zmerjal in pretepal.»

«Lambert, zakaj si tak?» sem ga rahlo opominjala.

«Izberi si drugega», je začel divjati.

«Ti si me izbral in vzel za ženo. Ako sva shajala tri leta, bova tudi še naprej», sem mu odgovorila.

«Kdo ve», je skomignil z rameni.

Kakor nož v srce, tako me je zadel ta odgovor. Vedela sem, da pripravlja nekaj, kar bo izvršil brez mojega dovoljenja. «Zares si čuden», sem plašno ponovila. «Morda te je prevzela bogata dediščina, da me ponižuješ.» Sama ne vem, kako sem izrekla in kje sem dobila te besede.

Lambert je izpremenil barvo. «Neumnica», me je ozmerjal. «Znane so ti moje razmere in veš, da nič ne pričakujem.»

Nekoč sem ga zalezla pri sestanku s tamošnjim veljakom Meljorjem. Mož se je umaknil, čim me je zagledal, veljaka pa sem robato oštela. Očitala sem mu rop najime zakonske sreče, zagrozila sem mu s puško, ako bo še zavajal moža na kriva pota.

A razmere so se izpremenile. Lambert se je lotil dela, manj je popival, vendar pa ... bilo dneva, da mi ni pokazal svoje mržnje. Tudi otrok jo je občutil, nikoli več ga ni vzel v naročje. Mir se je od naju za vedno poslovil. Za

vsako najmanjšo besedo me je udaril, večkrat sem morala bežati pred divjakom.

Več tednov je trajalo to trpljenje. Neke pozne noči pa se je nenadoma dvignil s postelje in je zapustil kolibo. Zjutraj sem našla na ležišču pismo, v katerem mi je naznanil svoj odhod. «Odhajam, ker sem se te naveličal», se je glasilo pisanje. «Srce mi je zahrepenelo po drugem bitju, ob katerem bom našel mir in blagostanje.»

«Ali imate njegovo pismo?» je segel odvetnik po novem dokazilu.

«Sežgala sem ga», se ji je izvilo globoko iz prsi.

«Nespamet! Zakaj ste to storili?»

«Prenaglila sem se v hipnem srdcu.»

«Škoda», je odmajal odvetnik s sivo glavico. «Edini dokaz, ki bi vam lahko koristil, ste zavrgli.»

Leonora ga je pogledala dvomljivo, kakor da ni verjela njegovim besedam. Ni se ji zdelo mogoče, da bi ne bilo drugega dokaza kakor tisti košček papirja, ki ga je izročila plamenu.

«No, in potem?» je zanimalo odvetnika.

«Vzela sem culico in otroka ter sem odpoštovala za njim v njegovo domovino. Otroka sem pustila v mestu in odšla na Ležišje, kamor sem dospela prav pred poroko, katere nisem mogla razdreti. Tako sem postala žrtev usode, oropali so mi najdražje — čast in otroka. Pomagajte, gospod odvetnik!»

Odvetnik je vstal in hodil nemirno po sobi. «Ako bi bil sedajle vaš sodnik,» je modroval, «bi rekel, da ste si zgodbo izmislili sami zaradi osebnih koristi. Pripročil bi vam, da odidete nazaj v svojo domovino, preden vas doseže roka pravice.»

(rihodnjič.)

Med iskalci zlata na skrajnem severu

Po spominih M. Muca napisal I. Albreht.

(Dalje.)

Od jurte do jurte.

Za pot je pripravil naš gospodar dolge, široke in nizke sani, a vpregel je vanje tri jelene, dva jelena in dva sahata pa sta šla z nami za rezervo, da bi imeli nadomestek, ako bi nam po potu katera od vpreženih živali poginila ali preveč opešala.

«Kako se počutiš, Martin Josipovič?» me je vprašal Rungajn, ko smo se v jurti pripravljali in komotali za pot.

«Ko jazbec brez jazbine, Jakob Jakobovič, tako nekako se mi zdi», sem se nasmešnil in se hitel zapenjati. Bilo mi je res nekam tegobno pri srcu, ko sem pogledal po pokrajini. Nikjer nobenega pota, nikjer nikakega oporišča za orijentacijo, vse samo strašna bela goljava, strupeno mrzla v svoji golof. Solnce se v tem času nikoli ne pokaže očem. Večinoma vleče mrzel severni veter, kadar se pa ta umiri in poleže, začne snežiti in ga siplje tako na gosto, da se kar temni.

Deca nas je radovedno ogledovala in začudeno po svoje čebljala okrog nas. Ženske so pripravljale popotnico, čaj in neslano meso za nas, mah za jelene in sahate. Gospodar je še z večšim očesom pregledal vse strani neba in potrdil svojo prvotno domnevo, da je zdaj pravi čas za potovanje. Prijazno se tedaj poslovimo in sedemo na sani, tako zaviti in zadelani z jelenjimi kožami in kožuh, da smo bili bolj podobni otrplim zverem nego

Sledeče srečke

državne razredne loterije, kupljene pri Zadrugi hranilnici, r. z. z o. z. v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 19, oziroma v oglasnem oddelku «Jutra» v Prešernovi ulici 4, in v ekspozituri «Jutra» v Šiški, so bile dne 5. aprila izžrebane in so zadele:

8000 Din štey. 14.141.

Po 500 Din: 14.134, 15.434, 15.480, 30.932, 40.588, 53.481, 66.609, 66.626, 115.641, 7.563, 7.660, 46.128, 58.214, 58.309, 58.368, 70.222, 82.848, 99.852, 109.786, 109.826, 120.234, 10.898, 34.657, 47.388, 47.395, 60.107, 84.547, 84.590, 97.311, 97.424, 97.466, 108.102, 108.104, 108.126, 108.161, 108.265, 123.860.

Vse one, ki so jim bile srečke izžrebane, opozarjamo, da lahko nadaljujejo igranje v V. (milijonskem) razredu, če zamenjajo izžrebane srečke za še neizžrebane. Neizžrebanih srečk je le še malo na razpolago, zato se naj oni, ki reflektirajo nanje, takoj zglase.

ZADRUŽNA HRANILNICA, r. z. z o. z. v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 19.

Črv, ki se naseli v pohištvu in gloda les, dela škodo. Preženeš ga s čebulnim sokom, lanenim oljem in firnežem, ki se mora dobro ulezti v luknjice.

Luknje od žeblijev v lesu zamašimo z žaganjem, kateremu smo primešali kleja. Ko se posuši, bo istotako trdo kakor les.

Oljate steklenice in sploh umazana steklenina se dá najbolje pomiti s prstjo (ne s peskom). Nasuj v steklenico do polovice prsti, nalij vode, potem pa dobro stresaj in ponovi to večkrat, dokler ni steklenica popolnoma čista. Če je olje močno prisušeno, pusti steklenico, napolnjeno s prstjo in vodo, prej nekaj časa stati.

Rjo na železu in jeklu odpraviš, če drgneš s krpo, namočeno v petrolej.

Če se ti je vlaga ulezla v stanovanje, kar je posledica dolgotrajnega deževja ali pa mokre zime, si lahko pomagaš na ta način, da deneš v kote, oziroma na mesta, kjer se posebno kaže vlaga, posode z živim apnom ali pa z ogljem. To vleče vlago nase. Oglje moraš potem od časa do časa posušiti, nakar ga zopet lahko uporabiš v isti namen. Vlaga in duh po plesnobi izgineta.

Sidol. Marsikatera gospodinja zelo nerada čisti s sidolom, ker so ji potem roke tako hrpave, krpe pa tudi vse črne in umazane. Umij si zato, kadar si čistila s sidolom, roke v mrzli vodi (ne v topli) z milom in operi takoj tudi krpe, pa se boš čudila, kako ti bodo roke lepo voljne, a tudi krpe čiste.

Steklenina se dá lepo svetlo umiti, ako pridenemo vodi malo kisa.

Sirkova metla se mnogo dalje ohrani, če jo večkrat pomočiš v vroč lug.

Pri snaženju obleke z bencinom ostane vedno rob okrog odstranjenega madeža. Da to preprečiš, deni v bencin malo soli in rob se ne bo pojavil.

LJUDSKO VSEUČILIŠČE

Nekaj o zgodovini sadjereje

V članku «O redilni vrednosti sadja in važnosti sadjereje» smo skušali pokazati, kako neprecenljive vrednosti je uživanje sadja za naše zdravje in kolikega pomena je umno gojena sadjereja za narodno gospodarstvo.

V naslednjih vrsticah bomo povedali nekoliko zanimivosti iz zgodovine sadjereje. Sadove, ki so mu jih nudile razne rastline, je človek užival že tedaj, ko še kot na pol divjak ni imel stalnega bivališča, temveč se je klatil iz kraja v kraj ter si iskal živeža in zavetja. Hrana so mu bile poleg živali razne jagode in divje sadje. Razume se, da o sadjarstvu na tej stopnji niti govoriti ne moremo.

Za gojenje sadja je potrebna že precej visoka stopnja kulture, kar izvira že iz narave sadjereje. Da drevo obrodi, mora rasti po več let. Zato je lahko začel gojiti sadje le stalno naseljen kmetovalec, ki je vedel, da bo užival šele čez leta sad drevesa, ki ga je letos vsadil. Zato se ne bomo čudili, ko bomo videli, da so se Evropeci spoznali razmeroma pozno z nekaterimi sadnimi vrstami. Pri tem pa bomo videli, da so igrali

Slovani tudi na tem polju človeške omike jako važno vlogo.

Kakor na drugih poljih, so nam bili tudi v sadjereji nekateri azijski narodi učitelji. Narodi prednje Azije so se bavili s sadjerejo že v dobi, iz katere imamo prve vesti o človekovem življenju. Na tem polju so tudi napredovali ter so se sčasoma naučili, kako se sadje plemeniti; navadili so se drevje obrezovati in cepiti.

Poglejmo, kaj nam pove zgodovina o starih Slovanih kot sadjerejcih! Ker so le-ti bivali v bližini prej omenjenih azijskih narodov, je razumljivo, da so se kmalu seznanili tudi s pridobitvami njihove kulture, tako tudi s sadjerejo. Od njih so se naučili tudi obrezovanja in cepljenja.

Stari Slovani so gojili jabolane, hruške, višnje, črešnje, slive in orehe. Po njih so se seznanili s tem drevjem tudi nekateri drugi evropski narodi. Tako so bili Slovani tudi na tem polju poleg Rimljanov važni kulturni posredovalci.

Jabolko najdemo že v najstarejših mostiščih v Evropi, torej v dobi, ko so si ljudje gradili stanovanja na kolen v vodi, kjer so bili bolj varni tako pred divjimi zvermi kakor pred sovražnimi plemeni. Pozneje so ta sad poznali poleg Slovanov tudi Balti, Kelti in Germani. Zelo verjetno je, da so sprejeli le-ti jabolko od Slovanov. Učenjaki namreč mislijo, da izvirajo naša jabolka iz zarodnic, ki so doma okoli Kavkaza. Tako bi bili Slovani prvi, ki so sprejeli ta sad z vzhoda ter seznanili z njim sosedne Germane, Balte in Kelte. Gotovo pa je jabolko potovalo iz Azije v Evropo tudi po južni poti in prišlo po Rimljanih med evropske narode.

Podobno kakor za jabolano velja tudi za hruško, ki je menda doma med Črnim morjem in Kaspijskim jezerom, torej v deželi, ki je mejila na domovino starih Slovanov. Germanski narodi so dobili to drevo po Rimljanih.

Višnja raste divja onstran Kavkaza v Mali Aziji. V srednjo Evropo so jo prinesli najbrže Slovani.

Tudi sliva se je začela gojiti v Kavkazu in na južni strani Kaspijskega jezera, kjer raste še danes divja. V Evropo je prišla deloma po Rimljanih, deloma po Slovanih. Kateri teh dveh narodov jo je dal Germanom, je težko odločiti.

Divjemu orehu je domovina Prednja Azija, Karpati in dežele ob Sredozemskem morju.

Breskev raste divja na Kitajskem, v Perziji, marelica pa po obrobnih kitajskih gorah.

Kostanj je doma v južni Evropi, Mali Aziji in na Kavkazu. V Evropo so ga menda prinesli Rimljani.

Najvažnejše drevo v deželah ob Sredozemskem morju je oljka. Iz sadu pridelujejo olje, ki ga uporabljamo tudi v naših krajih. Tudi v naši Dalmaciji je olje poleg vina najvažnejši pridelek.

Danes je sadjereja v nekaterih deželah na jako visoki stopnji. Po mnogoletnih izkušnjah in poskusih so sadjerejci sadno drevje tako plemenitili in vzgojili s cepljenjem toliko in tako okusnih vrst sadja, da smejo biti po pravici na to ponosni.

Med sadje spada tudi grozdje vinske trte. Ker ga pa ne goje v toliki meri zato, da bi se uživalo kot sadje, kakor zato, da delajo iz njega vino, bomo govorili o zgodovini vinske trte posebej.

Vera, znanost in umetnost — poglobitveni sestavni deli duhovne kulture

Razpravljajoči o napredovanju človeške kulture smo govorili večinoma o stvarni ali materialni omiki, to je o odkritjih in iznajdbah, s katerimi si je človek lajšal življenje, torej o stvarih, ki se tičejo potreb našega telesa: stanovanju, hrani in obleki.

Pri tem pa ne smemo pozabiti, da ima človek poleg teh potreb tudi še potrebe, ki zadevajo duhovno stran njegovega življenja. Reči moramo, da je duhovna stran življenja za človeka bistvenjša, dasi je materialna stran njen pogoj. Človek, ki bi skrbel le za svoje telo, bi se ponižal v žival. Če torej govorimo o kulturi, imamo v mislih pridobitve na obeh teh poljih.

Glavni sestavni deli človeške duhovne kulture so: vera, znanost in umetnost. Človek je hotel odgovor na vprašanje, odkod je on in ostale stvarstvo, kaj je smoter njegovemu življenju in kaj pomeni zanj telesna smrt. Na vsa ta vprašanja mu daje odgovor vera. Da je zahteva po odgovoru na navedena vprašanja zvezana s človekovim bistvom, vidimo jasno iz dejstva, da niso še nikjer odkrili naroda, ki bi ne imel vere. Zato moramo prištevati vero k poglobitvnim sestavnim delom človeške kulture.

V človeški naravi je dalje trdno zasidrana želja po spoznanju. Ze otrok v nežnih letih hoče vse vedeti; zato izprašuje, kaj in čemu je to in ono. Zelja po spoznanju mu je prirojena. V prvi vrsti je vedno zanimala človeka narava, v kateri živi in od katere je odvisen.

V današnji dobi visoko razvite kulture imamo najrazličnejše panoge znanosti, ki imajo vse namen, zadostiti človeški potrebi po spoznanju. Tako je znanost drugi glavni sestavni del kulture.

V človeškem duhovnem življenju igra slednjič važno vlogo pojem lepote, stremljenje po lepem. Zakaj imamo radi stvari, ki jih imenujemo lepe? Zakaj smo radi lepo oblečeni? Zakaj imamo radi lepa stanovanja itd. Tudi ta čut je človeku prirojen.

Ze pri človeku na najnižji stopnji kulture vidimo stremljenje po lepoti. Se ko je stanoval v skalnatih votlinah, je krasil te z raznimi proizvodi svoje preproste umetnosti. Tudi lok, s katerim je streljal na divjačino, je izdelal tako, da je bil zanj lep. Zlagal pa je tudi pesmi ter si z njimi bodril dušo. Čim višje se je vzpenjal v materialni kulturi, tem večje so bile njegove potrebe tudi na polju umetnosti. Zlagal je pesmi, v katerih je opeval slavne čine svojih prednikov ter izražal svoja čuvstva in misli. Gradil je veličastna svetišča bogovom. Še danes občudujemo templice, ki so jih zgradili stari Grki in Rimljani.

Kakor vera in znanost, je torej tudi umetnost sestavni del človeške kulture in omike.

Tako vidimo, da je duhovna stran človeškega življenja mnogo pestrejša kakor materialna. Pridobitve duševne kulture šele dajejo človeku ono dostojanstvo, ki ga diči in dviga nad vse ostalo stvarstvo. Šele po teh pridobitvah je postal človek res kralj zemlje.

Pozabiti pa tudi ne smemo, da razvoj duhovne kulture pospešuje tudi materialno kulturo. Zgoraj smo videli, da je nastala znanost iz človeškega stremjenja po spoznanju, ne pa morda iz želje, olajšati si telesno življenje. In vendar je vprav znanost pripomogla človeku do današnje visoke stopnje kulture. Človek je spoznal razne naravne sile, kot so voda, veter, para, elektrika itd. Te sile je potem uporabil, da si je olajšal življenje in borbo za vsakdanji kruh.

Tako je duhovna kultura poplenitela življenje. Vera je ustvarila pojem dobrega in slabega, postavila temelj pravničnosti in dolžnosti do sočloveka ter s tem uredila socialno življenje, pri čemer ji je pomagala država, ki je tudi sad duhovne kulture.

PROSVETA

p Album slovenskih književnikov. Založila Tiskovna zadruga v Ljubljani. Uredil dr. Janko Šlebinger. 139 strani slik v bakrotisku in XXIX strani teksta. Pred nami je monumentalno delo, kakršnega smo do sedaj pogrešali na domačem knjižnem trgu in s kakršnim se morejo ponasati le veliki narodi. Razkošno opremljen album nam dostojno predstavlja 267 mož, ki so od početka naše književnosti pa do današnjih dni kakorkoli pomagali graditi našo prosveto; to je predvsem ponosna vrsta naših leposlovcev; poleg njih se vrste znanstveniki, šolniki, narodni buditelji, uredniki, publicisti različnih naziranj in smeri. Vsaka stran prinaša v časovnem redu po dve slike idejno sorodnih književnikov, enajstorigi glavnih stebrov našega slovstva pa je odmerjena po cela stran. Najnujnejša življenjepisna in literarna pojasnila k slikam so v abecednem kazalu, kjer je običajno zabeležen tudi glavni vir za življenjepis dotičnega pisatelja. Iz njega bodo zajemali globlje umevanje vsi, ki ljubijo in spoštujejo slovensko knjigo; album ni namenjen samo literarnemu zgodovinarju in šolskim knjižnicam, profesorjem slovenščine in učiteljem, ne samo pristašem kakega posebnega kulturnega ali političnega programa, ampak vsaki slovenski hiši. Omikana rodbina ga bo s ponosom položila na svojo mizo, naobraženci, ki živijo daleč od kulturnih središč, se bodo čutili ob njem živeje združeni z velikimi duhovnimi toki minulih in sedanjih dni. Uvažujoč, da more «Album slovenskih književnikov» le tedaj doseči svoj namen, ako bo dostopen vsakemu kupcu, mu je določilo založništvo ne glede na bogato opremo in visoke stroške skrajno nizko ceno, ki velja do 5. maja 1928. Broširan album stane 130 Din, elegantno po izvrnem umetniškem načrtu v platno vezan, v omotu in kartonasti kaseti 160 Din. Po 5. maju bo veljala broširana knjiga 150 Din, vezana 180 Din. Album toplo priporočamo kot najlepše darilo.

p Jaroslav Hašek: Pustolovščine dobrega vojaka Švejka v svetovni vojni. V Ljubljani 1928. Založila Tiskovna zadruga. Prosveti in zabavi 21. zvezek. 263 strani. Broširana knjiga velja 46 Din, v platno vezana 56 Din. Delo, ki je postalo slavno, prevedeno na različne svetovne jezike, uprizorjeno po odrih in filmano, je zdaj izšlo tudi v slovenskem prevodu. Švejka, češki Don Kihot, se razširi tudi med Slovence, da se pozabavajo ž njim in mu postanejo prijatelji. Hašek je v svoji knjigi na preprost, a tem bolj učinkovit način osmešil vse, kar nas je morilo in mučilo pred prevratom: militarizem, špiceljstvo, policajstvo, vojaško in civilno sodstvo, vojaško zdravništvo, štrebarski patriotizem ter pravna gnuloba vseh vrst veljakov v uniformah in talarjih, renegatstvo in nadutost mogočnih tepcev in šenunciantov. V Švejku je Hašek opisal ljudsko

zdravo mišljenje in čuvstvanje med svetovno vojno, trpljenje in žrtve malega moža, ki je poginjal v ječah, krvavel in umiral zato, da so bogateli premnogti človeški izvrški. V humorni, navidezno naivni, a ironični in satirični, mirno in preprosto kramljajoči obliki je podal Hašek od vseh strani razsvetljeno sliko dobe svetovne vojne. Kar so podajali veliki pisci v svetem ogorčenju in s krvjo srčne krvi, je povedal Hašek ljubeznivo in z zaničevalnim nasmehom. Glavno mu je bilo, da pove resnico, čeprav često kruto in grdo resnico. Njegov humor ni vsiljiv niti v besedah niti v prizorih; vse se dogaja in govori brez olepševanja in pretiravanja. Redko se zakrohotaš, a vedno se smebljaš in pritrjuješ: «Da, prav tako je bilo leta 1914. in do osvobojenja!»

ZANIMIVOSTI

Italijanska zrakoplovna ekspedicijska na severni tečaj

Po prvem poskusnem poletu iz Rima v Milan se je vrnil Nobile v Rim z brzovlakom, da nadzira priprave za ekspedicijsko in uredi z zastopniki Zemljepisnega društva in milanske industrije finančno vprašanje ekspedicijske. Banke, industriji in zasebniki so zbrali doslej pet milijonov lir za Nobilevo ekspedicijsko. Temu znesku je treba pristiati še znatni prispevek Zemljepisnega društva in vladno podporo. Ekspedicijska na severni tečaj bo stala približno deset milijonov lir. General Nobile je bil z izidom poskusnega poleta zelo zadovoljen.

Veliko zanimanje je vzbudilo med znanstveniki in politiki povabilo češkega profesorja Behounka, ki se bo udeležil ekspedicijske na severni tečaj in bo sodeloval pri vseh znanstvenih proüčavanjih. Profesor Behounek je edini tujec, ki je bil po sporazumu z italijansko vlado in Zemljepisnim društvom povabljen, naj se udeleži ekspedicijske na severni tečaj. Nekemu norveškemu učenjaku je bilo dovoljeno udeležiti se samo deloma ekspedicijske v severnotočajne pokrajine. General Nobile je povabil češkega učenjaka zato, ker ga ceni in ker mu je pomagal pri znanem sporu z Amundsenom. Behounek je bil med inozemskimi znanstveniki edini, ki se je zavzel za Nobila, češ, da mu je treba priznati zasluge pri ekspedicijski na severni tečaj leta 1926. Znanstvena vloga profesorja Behounka bo pri Nobilevi ekspedicijski zelo važna, ker bo Behounek meril z novimi izpopolnjenimi instrumenti, ki so nameršeni deloma v zrakoplovu, deloma pa ostanejo v Kingsbayu, zračno elektriko. General Nobile in člani ekspedicijske, ki so prispeli te dni v Milan že povsem pripravljeni, so sprejeli češkega učenjaka zelo prijazno in so izjavili, da mu pojdejo vsestransko na roko.

General Nobile dobiva dan za dnem iz vseh delov sveta brzovjavke, v katerih mu žele na ekspedicijski obilo uspeha. Milansko prebivalstvo ga je naprosilo, da bi bil zrakoplov pred odhodom dostopen občinstvu. Tej prošnji je bilo mogoče ugoditi samo deloma. Tudi papež se zelo zanima za ekspedicijsko na severni tečaj in je sklenil dati Nobilu blagoslovljen križ iz dragocenega lesa, ki naj bi ga položil na severni tečaj kraj italijanskih zastav.

Prvi april in Trocki

Te dni so mnogi listi poročali, da je Trocki 30. marca ponoči pobegnil iz Rusije in prekorračil latiškó mejo, kjer so ga latiški obmejni stražniki aretirali. Istočasno so nekateri ameriški listi pisali, da je postal Trocki žrtev atentata in da je bil ubit.

Te vesti o Trockem, o katerem še zadnje čase sploh ni pisalo, so vzbudile v inozemstvu splošno pozornost. Prvo poročilo o pobegu vodje boljševiške opozicije je objavilo glasilo ruskih emigrantov v Rigi «Segodnja». V poročilu je bilo rečeno, da so aretirali na latiški meji ne le Trockega, temveč tudi bivšega pomočnika poveljnika moskovskega vojaškega okraja Laševiča in znanega

sovjetskega vojaškega dostojanstvenika Vacetisa. Pri-zaslišanju so baje vsi trije izjavili, da so hoteli dobiti vizum za Nemčijo in Francjo.

To poročilo je bilo objavljeno dne 1. aprila. Drugi dan je pa isti list objavil kratko notico, v kateri pravi, da je priobčil v številki od prejšnjega dne po starem običaju več prvoaprilskih šal, med katere spada tudi poročilo o pobegu Trockega, Laševiča in Vacetisa iz Rusije.

× **Trinajstletna mati.** V Berlinu je porodila trinajstletna deklica otroka. Njeni starši niso do zadnjih dni niti opazili, da je v drugem stanju, in je deklica do zadnjega redno obiskovala šolo. Mati in otrok sta ohranjena. Kdo je oče, se ni moglo ugotoviti, ker bi jih pač lahko bilo več.

× **Zadnji berlinski kočijaž se vozi s svojim vozom v Pariz.** Najstarejši berlinski kočijaž je sklenil, da se popelje v Pariz, preden bo kot zadnji svojega poklica prepustil mesto avtomobilu. Berlinčanom je domislek ugajal in so spremili možaka z godbo in zelenjem, kolesi, avtomobili, fotografi in kinooperaterji do mestne hiše, kjer si je dal potrditi svoj odhod. Tu so kočijaža z njegovo vprego vred fotografirali, mu poklonili šopek cvetlic, ga pogostili, in ko so se končno poslovili od njega, je mož pognal in se odpeljal v smeri proti Parizu.

× **Jezik je odgriznil ženi.** Te dni se je pred kazenskim sodiščem v Budimpešti zagovarjal 34letni čevljarski pomočnik Ladislav Sas, ki je bil obtožen zaradi težke telesne poškodbe, ker je svoji ženi odgriznil kos jezika. Razpravi je prisostvovala tudi žena, ki je zaradi poškodovanega jezika govorila le s težavo. Pripovedovala je, da je usodnega dne izjavila svojemu možu, da se hoče končno ločiti. Mož jo je za slovo zaprosil za poljub, ki mu ga je dovolila. Naenkrat je čutila, da jo je mož ugriznil v jezik in ji odgriznil 3 cm dolgo konico. Sas je bil zaradi težke telesne poškodbe obsojen na osem mesecev zapora.

× **V senu zgoreli.** Te dni je nastal v neki vasi v bližini Prage požar v kupu, kjer je bilo nakopičenega 70.000 metrskih stotov sena. Kljub takojšnji pomoči gasilcev in vojaštva sena niso mogli rešiti, ker je primanjkovalo vode. Iz gorečega kupa se je privarilo nenadoma med gasilce dvoje napol ožganih trupel. Kakor se je pozneje ugotovilo, je prenočevalo v kupu okrog 40 potepuhov, ki jih je požar zalotil v spanju. Trije moški in neka žena so popolnoma zgoreli, štirje pa so bili s smrtnimi opeklinami prepeljani v bolnico.

× **Zaradi razburjenja pri kvartanju jo je zadela kap.** Budimpeštanska policija je dognala, da se zbira v hiši veleposestnika Horvata vsako noč večja družba, ter je začela sumiti, da ni vse v redu. Te dni ponoči so detektivci vdrli v Horvatovo stanovanje, kjer so res našli zbrano večjo družbo. Tri sobe stanovanja je imel v najemu francoski grof Levaul, ki je porabil eno sobo za igralnico. Detektivci so našli v sobi 40 gospodov in dam pri hazardni igri. Žena nekega bančnega ravnatelja je dobila pri preiskavi hude živčne napade in je začela histerično plakati. Vsi so se morali legitimirati in detektivci so jim denar zaplenili. Nato so hoteli detektivci pregledati še druge sobe, misleči, da so tudi tam tajne igralnice. Prišli so pred zaklenjena vrata, ki so se na ponovno trkanje odprla. Presenečeni detektivci so zagledali na postelji mrtvo ženo, kraj nje pa objokanega moža. Mož je bil veleposestnik Horvat, čigar ženo je zadela med hazardno igro kap.

× **Strašna borba z ogromno kačo.** Skoro neverjetno pustolovščino je moral doživeti nedavno neki farmer, ki se je naselil v južni Afriki. Mož je živel že nekaj dni brez mesa in se je podal na lov, da bi si preskrbel mesa. Farmo je zapustil v petek popoldne. Čez dva dneva ga še vedno ni bilo nazaj in njegovi prijatelji in znanci so začeli ugibati, kaj neki se mu je moglo pripetiti. Šli so ga iskat in so ga po čudnem naključju našli ter mu rešili življenje. Farmer je na lovu zasledil antilopo. Ranil je žival s kroglo in antilopa mu je hotela zbežati. Zatekla se je v votlino nekega mravljinčarja, kamor ji je lovec sledil. Ker se je žival zarila z glavo v neko manjšo odprtino, se je

skušala otresti zasledovalca na ta način, da je breala z zadnjima nogama. Tako se je antilopa skoro popolnoma zakopala v pesek in je odprtno volne malone zadela. Farmer, ki še nikoli ni doživel sličnega dogodka, sedaj ni več mislil na to, kako bo antilopo premagal in jo vzel domov, temveč si je skušal rešiti življenje. Izdolbel je majhno lino, skozi katero je mogel po malem vdihavati zrak. V tem položaju je prebil 12 ur od večernega mraka do jutranje zore. Zjutraj je posijalo sonce in lovec je bil vesel, da bo lahko prišel na prosto. Začel je odkopavati pesek z rokami — toda glej, komaj je odkopal toliko, da bi lahko zlezel na prosto, že se je pojavila pred njegovim obrazom ogromna kača, ki se je metala proti njemu, da bi se ga ovila ter ga usmrtila s smrtonosnim strupom. Lovec se je teh napadov branil s peskom, katerega je metal kači v glavo. Dva dneva in dve noči je trajal farmerjev boj na življenje in smrt s kačo, potem pa so prišli njegovi prijatelji, ki so kačo ustrelili in lovecu rešili življenje.

× Samomor cirkuškega ravnatelja. Cirkuški ravnatelj Beketov v Budimpešti je v zadnjem času začel v denarne stiske in iz obupa izvršil samomor. Znaki kažejo, da je skočil v Donavo. Svojem je pustil pismo, v katerem izjavlja, da ne more dalje prenašati življenja, v katerem bi bil dolžnik komurkoli. Beketov je bil v 60. letu starosti in po rodu Rus. 35 let je vodil lasten cirkus v Budimpešti, s katerim je skoro vsako leto gostoval na Dunaju. Tako tudi letošnjo zimo. Tu pa zaradi raznih okoliščin podjetje ni uspevalo ter je imel Beketov koncem gostovanja 200.000 šilincov izgube. To ga je pognalo v smrt.

× Razuzdanka se ustrelila. Nedavno je izvršila v Bratislavi samomor Pavla Spanraftova, žena bratislavskega magistratnega uradnika. Policija je našla pismo, ki ga je napisala Spanraftova dva

Volnena obleka

Vse, kar je iz volne, se da očistiti z „RADIONOM“. Edino ne pozabite, da je volna zelo občutljiva in da je treba z njo previdno postopati.

Volna ne prenese vroče vode, ker ji vročina strdi vlakenca.

Torej: „RADION“ raztopi v mrzli vodi kot zmeraj in v tej raztopini malo premečkaj in pregnejči volnene stvari. „RADION“ bo odpravil čisto sam vsako nesnago.

Volnene stvari se ne smejo pri sušenju obesiti, ampak razprostriti po čistemu platnu.

S tako metodo boste očistili vse, kar je iz volne, torej svoj jumper, svojo pleteno kapo in vse slično. Barvane stvari bodo ponovno po kazale svoje dražesti kot da so nove.

dni pred samomorom svoji prijateljici. V pismu pravi, da noče več živeti, ker je možki več ne ljubi. Novinarji so posetili njenega moža, ki je povedal, da z njo ni bil nikoli srečen. Pavla je bila lahkomišelnica in se nikakor ni mogla sprijazniti z zakonskim življenjem. Živela je brezskrbno, rada se je razkošno oblačila in ker mož ni imel dovolj denarja, da bi ji kupil vsak mesec novo obleko, sta se začela prepirati. Že drugo leto po poroki je mož zvedel, da ima razmerje z drugim. Nad sedem let je potrpežljivo prenašal svojo nesrečo, potem je pa vložil tožbo za ločitev zakona z motivacijo, da ga žena vara. Sodišče je nesrečni zakon ločilo. Razuzdana žena je bila vesela, da se je odkrižala moža. Imela je vse polno ljubčkov, ki so ji plačevali ljubezen tako, da se je lahko elegantno oblačila. Revolver, s katerim se je ustrelila, je bil last njenega zadnjega ljubčka.

× Dvoboj starčkov zaradi ljubice. V ruskem mestu Nikolsku živi mnogo starčkov svetopisemske starosti. Revolucija ni mnogo vplivala na življenje prebivalcev tega zakotnega kraja in starejši ljudje žive kakor so živeli pod carjem. Nedavno je med dvema takima starčkoma nastal hud spor. Nad 100 let stari knez Sobotov živi na svojem posestvu ločeno od sveta. Samotarsko življenje je delila z njim gospodinja, ki je pa tudi že nad 50 let stara. Toda starčku se je zdela gospodinja še vedno mlada, ker bi mu bila lahko vnukinja, dasi je že sama priletna. K Sobotovu je zahajal bivši plemič Garin in starček je kmalu opazil, da veljajo pogosti Garinovi poseti prav za prav njegovi gospodinji. Zato je nahlulil starčka, češ, naj se sramuje, da lazi na stara leta za ženskim predpasnikom. Garin je pa ugovarjal, da Sobotov ni tako mlad, da bi mu mogel očitati stara leta. Starčka sta si skočila v lase in sklenila poravnati spor s sabljami. Iz skrinje sta potegnili stare, zarjavele sablje, ki izvirajo še iz turške vojne. Toda moža nista imela niti toliko sil, da bi s sabljo zamahnila. Ker ni šlo s sabljami, sta se odločila za pištole. Začela sta streljati drug v drugega in ko je bil eden ranjen, sta se pobotala.

Listnica uredništva

Naš opomin, naj naši cenjeni dopisniki pišejo po eni strani in razločno, da bomo 'ahko prečitali, kaj je napisano, ne zaleže mnogo. Torej ponovno opozarjamo! Kar se ne dá prečitati, seveda tudi ne more biti objavljeno.

Špejialist. Obrnite se na primer na dr. Ješeta, splošna bolnica v Ljubljani.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

V posnemo.

V Ljubljani je prišel v s'arih avstrijskih časih na plesu mlad gospodek k gospici ter jo naprosil za ples: «Dürfte ich um einen Tanz bitten?» Gospica: «Kaj, gospod, Vi ne znate slovenski?»

Gospodek: «Znam, pa nočem govoriti!»

Gospica: «Tudi jaz znam plesati, pa nočem!»

Zgorel je.

Šolski sluga je v pijanosti dal med poukom znamenje, da šola gori. Profesorji in dijaki so bežali iz šolskih sob, a ko se je izkazalo, da se je sluga zmotil, so se vrnili. V nekem razredu je profesor zapazil, da jo je med dirindajem eden dijakov pobrisal domov. Resnega obraza je vprašal učence: «Kje pa je Motovilec?»

«Ta je pa zgorel,» se je oglasil eden Motovilčevih tovarišev.

Odločen dušni pastir.

Župnik je pridigal na prižnici in se hudo razburjal zaradi nepoboljšljivosti svojih faranov. Dejal je: «Kaj porečem Bogu, če me vpraša na sodni dan, kako sem pasel svojo čredo? Najboljše bo, da mu odgovorim: Kozle si mi dal v varstvo in kozle ti vračam.»

Res opasno.

Imetnik zverinjaka: «Ta zverina, cenjene dame in gospodje, je krvoločan lev, ki požre osla v petnajstih minutah.»

Neka gledalka (napram svojemu možu): «Ali si slišal, Matija? Nikar ne hodi blizu!»

Pri fotografu.

Fotograf: «Gospod, zaprite usta!»

Gospod: «No, kako pa naj se potem vidijo na fotografiji zlati zobje?»

V vaški krčmi.

A.: «Čemu ste mi prinesli tega petelina?»

B.: «Saj ste vendar zahtevali budilnik, da bi vas zbudil ob petih zjutraj. Ker pa nimamo budilnika, sem vam prinesel petelina, ki poje točno ob petih.»

Dober izgovor.

Žena: «Nesramnik, ti si objemal služkinjo.»

Mož: «Sama si kriva, ker ji daješ svoje po nošene obleke, da se človek zmoti...»

Ako Vas kaj muči,

ako čutite bolečine, si kupite v lekarni ali v travni trgovini pravi Fellerjev lepo dišeči Elsafloid. Otirajte si vsako jutro in vsak večer z njim bolna mesta; iznenadilo in razveselilo Vas bo, kako bo Elsafloid brzo in prijetno oblažil Vaše bolečine. Ako ste zdravi, si izpirajte z Elsafloidom grlo in si umivajte telo. Elsafloidu boste hvaležni in ostali mu bosta zvesti.

Dnevno negovanje telesa z Elsafloidom Vas bo nagradilo z bistro glavo in zdravim spanjem. Elsafloid Vas bo obvaroval naboja, hripe in drugih boleznih ter Vam ustvaril tako veselje do življenja. Če použijete nekoliko kapljic Elsafloida na stakorju ali medu, Vas obvaruje to neugodnost, krčev itd. ter želodcu dobro stori. Za naši starši in dedi so rabili Fellerjev Elsafloid zunaj in notranje kot zaesliivo domače in kozmetično sredstvo za vse telo. Jačji je in bolje deluje nego francosko zganje.

Zahtevajte v lekarnah ali travni trgovinah tudi v najmanjših krajih izrečno pravi «Fellerjev» Elsafloid v poizkusnih steklenicah po 6 Din, v dvojnih po 9 Din ali v specialnih po 26 Din. Ako ne, pa ga naročite direktno po pošti. Cim več ga naročite skupaj, tem cenojši je, zakaj z omotom in poštnino vred stane: 9 poizkusnih ali 6 dvojnih ali 2 specialnih steklenic 62 Din, 27 poizkusnih ali 18 dvojnih ali šest specialnih steklenic 139 Din, 54 poizkusnih ali 36 dvojnih ali 12 specialnih steklenic 269 Din. — Naslov napišite razločno tako-le:

Lekarnar

Eugen V. Feller

Stubica Donja, Elsatrg 360, Hrvatska.

Plešast stric.

Jožek: «Stric, dovoli, da ti preštejem lase.»
Stric: «Saj jih ne moreš.»
Jožek: «Do deset bom vendar znal šteti...»

Neobičajen stavek.

Profesor je imel navado, da je poklical vedno po več dijakov skupaj k spraševanju pred kateder. V svojem razredu pa je imel štiri dijake, ki so se pisali Pajek, Muha, Zaletel in Preklet. Kadar je hotel te poklicati, je samo rekel: «Preklet pajek se je v muho zaletel...»

MALI OGLASI**Žimnice (modroce)**

vrhne in spodnje, otomane, razne divane, žimo, afrik. cvilih in vse potrebščine prodaja najceneje tapetnik Rudolf Sever, Ljubljana, Marijin trg 2.

VABILO

na

43. redni občni zbor Posojilnice v Črnomlju

registrovane zadruge z neomejeno zavezo,

ki se vrši

v nedeljo dne 29. aprila ob 14. uri v zadrudni pisarni s sledečim dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Poročilo načelstva o poslovanju ter čitanje odloka o izvršeni valorizaciji.
3. Poročilo nadzorstva, odobritev letnega računa in bilance ter razdelitev čistega dobička.
4. Slučajnosti.

Glasom § 19. zadrudnih pravil leži računski zaključek, predlogi in poročila nadzorstva članom zadrude v zadrudni pisarni med uradnimi urami osem dni pred občnim zborom na vpogled.

Ako ne bo občni zbor sklepčen, se glasom § 33. zadrudnih pravil vrši čez pol ure drugi občni zbor na istem kraju in z istim dnevnim redom ter bo sklepal ne oziraje se na število zastopanih glasov.

Črnomelj, dne 7. aprila 1928.

Za Posojilnico v Črnomlju,

registrovano zadrugo z neomejeno zavezo:

Karel Müller s. r. in Alojzij Stepec s. r.

ŽIMA

za modroce, najboljša in najcenejša, pri

M. Masterl,

tovarna žime, Stražišče pri Kranju.

**Gradjanska pivovara d. d., Daruvar
SLAVONIJA****Pivo****Vino****Slivovka****Likeri****Malinov sok****Tvornica špirita i rafinerija**

Daruvar-Badljevina 88

J. STJEPUŠIN
ZAGREB, JURJEVSKA 57
priporočila

boljše tamburice, strune, partiture, šole in ostale potrebščine za vsa glasbila

Odlikovan na pariški izložbi

Cenik franko

Garderobo za dame in gospode

po meri izdeluje Krojno učilišče Francoski modni salon, Ljubljana, Stari trg 19.

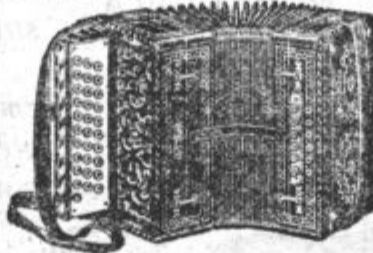
16. aprila nov krojni tečaj za krojače, šivilje, domačice.

Pomočnika za kmečka mizarska dela

z dežele, vajenega vseh del, iščem. — Ponudbe je poslati na: Urban Pogačnik, mizar, Bukovica nad Skofjo Loko.

Največja odpr. tvrdka glasbenih instrumentov v državi!

Tovarniško skladišče

Meinel & Herold

tovarna glasbenih instrumentov, gramofonov in harmonik

MARIBOR števil. 104.

Violine . . . . . od 95 Din dalje Gramofoni . . . . . od 345 Din dalje

Mandoline . . . . . 134 " " plošč. pihala . . . . . 505 " "

Gitar-citro . . . . . 192 " " ročice harmonike " 85 " "

Najmodernejši jazz-instrumenti itd. po izredno nizkih cenah!

Prisnana prvovrstni kvalitetni izdelki! 89

Garancija! Vrtnitev instrumenta dovoljena, če ne odgovarja! Zahtevajte naš brezplačni veliki katalog!

Pomlajevanje.**Zdravljenje organizma pri ljudeh, ženah in otrokih.**

Znameniti angleški dr. Haig trdi, da skoraj vsi kulturni ljudje s svojo obilno hrano uživajo tudi razne strupe (posebno mokračno kislino), katero organizem v svoji naravni slabosti ne more odvajati. Ti strupi povzročajo vse mogoče bolezni, motenje prebave in tudi zgodnje staranje ter rano smrt. Ako pa so življenske žleze človeka zdrave ter pravilno in redno delujejo tudi med slabostjo in v starosti, potem tudi sekretne žleze ne prenehajo delovati, radi česar se organizem hitro okrepi in zboljša, kar pripomore, da se staranje in smrt za mnogo let prihrani. Na srečo so znani učencji Broun, Sekar, Karno in drugi dokazali, da postane bolan ali zanemarjen ali oslabelel organizem pod vplivom fiziološkega ekstrakta, kakor je «Kalefluid» D. Kaleničenka, pripravljen iz življenskih žlez močnih in mladih živali, zopet zdrav, močan in sposoben za delo. Sploh postanejo zopet vse njegove fizične sposobnosti normalne, skratka: **organizem se pomladi.** Fiziološko dejstvo ekstrakta življenskih žlez («Kalefluid») na človeški organizem učinkuje, kakor trdi profesor dr. Gmaz: «V povečanju energije pri mišicah, človek se manj utruja, pulz pri srčnih mišicah se jači, kar se zopet dokaže z živahnejšim in točnejšim pulzom. Povrne se spomin in sposobnost prenesti brez napora močno svetlobo, spomin je boljši in sposobnost za nočna dela. Povrača se: normalno spanje, dober tek in prebava hrane. V splošnem ta ekstrakt, ki dá bolnim zopet moč, doprinese to, da bolezen zopet izgine sama od sebe. Ta ekstrakt dá tudi sredstvo iz življenskih žlez, katero krepi in ne razburja. To je tudi svoje vrste uzda, oziroma pot, katera je namenjena, da odvrta žalostne človeške korake od smrti.»

Torej, zakaj se «Kalefluid» približuje medicinskim korom vraga sveta na milijone bolnikov kot močno ojačujoče in povračujoče sredstvo za časa in po poteku bolezni, a posebno v slučajih: toničnega delovanja sekretne žleze, fizično in živčno oslabelelih, oslabelelih radi starosti, malokrvnosti, kajti «Kalefluid» ojači cel organizem, povrne izgubljeno zdravje in moč. «Kalefluid» čisti kri od strupov neprebavljenih snovi, prepreči fizično in duševno onemoglost, jači obtok krvi in izmenjavo materije, raz-

kraja in ugonablja mokračno kislino, bacile in druge strupe, ki jih razvijajo kalni bolezni. «Kalefluid» poveča tek, zdravo spanje in utrdi normalno delovanje srca, krvnih celic, jeter in ledvic, organa za prebavo in dihanje. «Kalefluid» hrani in jača živčni sistem, povečava delovno sposobnost in periodo aktivnega življenja.

V splošnem je «Kalefluid» potreben vsem organizmom, kateri so lahko sprejemljivi za razne bolezni, ali pa zahteva stalno jačanje in pomlajevanje moči, katere se porabijo pri nevrasteniji, nevralgiji, bolezni srca, krvnih celic, artričnih in revmatičnih boleznih.

Po uporabi zdravljenja s «Kalefluidom» prenehajo same od sebe: slabokrvnost, nervoznost, nesposobnost za delo, bolezn, živčno razburjenje ali potrtost, katere so se pojavile zaradi življenskih bojev telesa in duševnosti, težkih prevar, razburjenosti ali žalosti. Preišniti bolnik postane zopet zdrav, sposoben za delo in uživa vse sladkosti in radosti mladih dni.

Brezplačno pošljemo literaturo «Pomlajevanje in zdravljenje organizma». Og. lekarnarijem pošljemo «Kalefluid» brezplačno in franko na poizkušnjo.

Pripomba. Tajno pridobivanje življenskih žlez vseh visoko medicinskih preparatov je znano samo D. Kaleničenku. Zato se čuvajte vseh imitacij, katere vam ne nudijo uspeha ter nasprotno lahko škodujejo Vašemu organizmu.

Zaradi tega zahtevajte povsod le naravni «Kalefluid» D. Kaleničenka, kateri je bil odlikovan na internacionalnih razstavah v Parizu, Londonu, Bruslju in Rimu s petimi «Grand Prix» in petimi velikimi zlatimi kolajnami.

«Kalefluid» se dobi v lekarnah in drogerijah po vsem svetu, pošlja se po povzetju. Ekspedicijska brezplačna. Naslov za Francijo: Société «Kalefluid» Kalenitschenko, Neuilly S/Seine, pres Paris 7 Rue de L'Ouest. Za Anglijo: London S. V. 7 65 Harrington Hardens, General Agency of «Kalefluid». Za Ameriko: Bobinoff 7934 Belle av. Detroit Mich. U. S. A. Za Nemčijo: W. Andrejew, Niebuhrst. 75, Berlin, Charlottenburg. Za Egipt: N. de Koutznetzoff, 23 rue Nebi Daniel, Alexandrie.

Kmetje!

Živinorejci!

Posestniki!

Obvarujte se nesreče!

Leto za letom uničujejo bolezni na tisoče goveje živine, konj in prašičev. Ves Vaš trud in napor dolgih mesecev in let propada. Stotisoči in milijoni denarja gredo v nič.

Vseh teh nesreč se lahko obvarujete, ako zdravite svojo živino z

„ALMAFLOROM“

najboljšim, najhitrejšim in najzanesljivejšem sodobnim in v stotisočih primerih preizkušenim zdravilom.

- »ALMAFLOR« proti konjski koliki.
- »ALMAFLOR« proti napenjanju pri goveji živini.
- »LA FLEUR« proti vnetju prebavil pri govedu in proti zdrževanju mleka pri molznih kravah.
- »HALF« proti svinjski vročici in varovalno sredstvo proti rdečici.
- »URINIT« proti kravemu močenju (scanju) pri govedu in pri konjih.

Noben pameten živinorejci in posestnik živine ne sme biti brez teh zdravil. Kakor ne bo preudaren gospodar čakal, da mu hiša najprej pogori, da se komaj potem zavaruje, tako tudi ne bo čakal, da mu živina oboli, temveč ji bo dajal tudi že poprej naša zdravila, zato da mu sploh ne oboli.

»ALMAFLOR« dobite v vsaki trgovini. 51

Cena škatli z navodilom za uporabo 40 Din. Pristno samo s plombo.

Naša zdravila uporabljajo danes že vsi živinorejci v Evropi. Na tisoče je pripočil in zahval.

Edina zaloga za Jugoslavijo: **„GOVEDOMEDIKA“** MARIBOR, Kopališča ul. II Jugoslovanska razpošiljalnica zdravil za govedo, konje in prašiče iz lekarne „PRI SV. ANTONU“.